

Noter

Innholdsfortegnelse

Note 1 - Regnskapsprinsipper	2
Note 2 - Viktige regnskapsestimater og skjønsmessige vurderinger	3
Note 3 - Segmentrapportering	4
Note 4 - Kapitaldekning	6
Note 5 - Utlån til kunder fordelt på sektor og næring	8
Note 6 - Tap på utlån og garantier	9
Note 7 - Nedskrivning på utlån og garantier	10
Note 8 - Misligholdte og tapsutsatte engasjement	11
Note 9 - Innskudd fra kunder fordelt på sektor og næring	12
Note 10 - Netto renteinntekter	13
Note 11 - Andre driftskostnader	14
Note 12 - Øvrige eiendeler	15
Note 13 - Annen gjeld	16
Note 14 - Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer og ansvarlig lånekapital	17
Note 15 - Vurdering av virkelig verdi på finansielle instrumenter	18
Note 16 - Finansielle instrumenter og motregning	20

Note 1 - Regnskapsprinsipper

SpareBank 1 SMN avlegger kvartalsregnskapet i samsvar med børsforskrift, børsregler og International Financial Reporting Standards (IFRS), godkjent av EU, herunder IAS 34 om delårsrapportering. Kvartalsregnskapet omfatter ikke all informasjon som kreves i et fullstendig årsregnskap og bør leses i sammenheng med årsregnskapet for 2015. Konsernet har i denne kvartalsrapporten benyttet de samme regnskapsprinsipper og beregningsmetoder som i siste årsregnskap.

Note 2 - Viktige regnskapsestimer og skjønsmessige vurderinger

Ved utarbeidelse av konsernregnskapet foretar ledelsen estimer, skjønsmessige vurderinger og tar forutsetninger som påvirker effekten av anvendelsen av regnskapsprinsipper. Dette vil derfor påvirke regnskapsførte beløp for eiendeler, forpliktelser, inntekter og kostnader. I fjorårets årsregnskap er det redegjort nærmere for vesentlige estimer og forutsetninger i note 3 Kritiske estimer og vurderinger vedrørende bruk av regnskapsprinsipper.

Sikringsfondsavgift

Det har vært en diskusjon etter innføring av IFRIC 21, om den årlige avgiften til Bankenes Sikringsfond for 2015 og 2016 skulle vært kostnadsført i sin helhet første kvartal. Avgiften til Bankenes Sikringsfond ilegges normalt på bakgrunn av gjennomsnittlig garanterte innskudd og gjennomsnittlig beregningsgrunnlag for tidligere kvartaler. Det er ikke regulert hvorvidt en uttreden fra ordningen vil medføre tilbakebetaling av for mye innbetalt avgift. Praksis har vært en pro-rata belastning ved innmelding. Praksis og hensynet til likebehandling tilsier pro-rata også ved utmelding. Finansdepartementet vil beslutte dette ved enkeltvedtak. Dette har betydning for når avgiften skal innregnes i regnskapet. Finanstilsynet har i rundskrivet "Finanstilsynets kontroll med finansiell rapportering i 2015" 19. november 2015 konkludert med at sikringsfondsavgiften må kostnadsføres i sin helhet første kvartal hvert år og forventer at bankene endrer praksis fra første kvartal 2016. Finansdepartementet har den 8. april 2016 i brev til Finanstilsynet bedt om at Finanstilsynet utarbeider høringsnotat og utkast til forskriftsendringer om utmåling av avgift ved uttreden fra sikringsordningen som kan gi bankene rett til refusjon av avgift for den del av det aktuelle året banken ikke er medlem av sikringsfondet. I høringsnotatet ber Finansdepartementet om at det vurderes hvilke konsekvenser forskriftsendringen kan ha for Bankenes sikringsfond og andre berørte parter, herunder for medlemmenes regnskapsmessige periodisering av avgiften. Frist for å svare er 1. juni 2016. I påvente av Finanstilsynets utredning og svar til Finansdepartementet, har SpareBank 1 SMN i første kvartal 2016 videreført tidligere praksis ved at avgiften periodiseres månedlig.

Kostnaden utgjorde 14,5 millioner kroner i første kvartal 2016 mot 14,4 millioner i første kvartal 2015. Dersom avgiften til Bankenes Sikringsfond hadde blitt kostnadsført i sin helhet første kvartal 2016 hadde dette økt rentekostnaden med 43,6 millioner kroner mot 42,9 millioner i 2015.

Pensjoner

Konsernet har ikke innhentet ny pensjonsberegning per 31. mars 2016 da det ikke er identifisert forhold som vesentlig endrer pensjonsforpliktelsen. For ytterligere beskrivelse av de ulike pensjonsordningene, se note 24 Pensjon i årsrapporten for 2015.

Selskaper holdt for salg

SpareBank 1 SMNs strategi er at eierskap som følge av misligholdte engasjementer i utgangspunktet skal ha kort varighet, normalt ikke lengre enn ett år. Investeringene bokføres til virkelig verdi i morbankens regnskap, og klassifiseres som holdt for salg.

Eiendeler og gjeld relatert til selskapet Brannstasjonen SMN er klassifisert som holdt for salg fra første kvartal 2016 basert på konsernledelsen og styrets godkjenning av salget av selskapet, samt at prosessen nå er kommet så langt at det er høyst sannsynlig at salget vil være gjennomført innen 12 måneder. Brannstasjonen SMN ble stiftet i 2012 etter at SpareBank 1 SMN kjøpte Kongensgt 2 som var tidligere brannstasjon. Formålet med kjøpet var å utvikle eiendommen til eget bruk da det på dette tidspunktet var plassbehov drevet av vekststrategi og etablering av SpareBank 1 Kredittkort samt behov for å integrere SpareBank 1 Regnskapshuset SMN i bankens hovedkontor. I ettertid har det vist seg at plassbehovet likevel ikke er tilstede som følge av at digitalisering gir betydelige effektiviseringsgevinster på sikt.

1. kv 2016 (mill. kr)	Eiendeler	Gjeld	Inntekter	Kostnader	Selskapets årsresultat	Eierandel
Mavi XV konsern	19	0	0	-0	-0	100 %
Brannstasjonen SMN	195	5	-	-0	-0	100 %
Sum Holdt for salg	214	5	0	-1	-0	-

Redusert eierandel i SpareBank 1 Finans Midt-Norge

Fra 18. januar 2016 har datterselskapet SpareBank 1 Finans Midt-Norge fått Sparebanken Sogn og Fjordane som ny samarbeidspartner og eier ved at SpareBank 1 SMN reduserte sin eierandel i selskapet med 7,5 prosent fra 72,1 prosent til 64,6 prosent.

Note 3 - Segmentrapportering

For datterselskapene oppgis tall fra de respektive selskapsregnskapene, mens for tilknyttede og felleskontrollerte selskaper som tas inn etter egenkapitalmetoden oppgis konsernets resultatandel etter skatt samt bokført verdi av investeringen på konsernnivå.

Segmentet SB1 Markets består fra andre kvartal 2015 av datterselskapet SpareBank 1 Markets. SpareBank 1 Markets ble et datterselskap fra første april 2015 da SpareBank 1 SMN integrerte sin kapitalmarkedsaktivitet i SpareBank 1 Markets og samtidig økte sin eierandel til 73,3 prosent.

I rapporteringen for første kvartal 2015 og tidligere bestod segmentet Markets av SpareBank 1 SMN sin egen kapitalmarkedsvirksomhet i morbanken. Resultatet for første kvartal 2015 er i andre kvartal flyttet til kolonnen øvrige/elimineringer.

Konsern 31. mars 2016

Resultatregnskap (mill. kr)	Privat- marked	Nærings- liv	SB1 Markets	SB 1		SB 1		SB1 Bank	BN Øvrige/elim	Total
				EM 1	Finans MN	Regnskaps- huset SMN	SB1 Gruppen			
Netto renteinntekter	222	232	-2	1	43	-0	-	-	-26	469
Renter av anvendt kapital	14	12				-			-26	-
Sum renteinntekter	236	243	-2	1	43	-0	-	-	-52	469
Netto provisjons- og andre inntekter	166	49	59	86	-2	54	-	-	-11	401
Netto avkastning på finansielle investeringer **)	0	2	10	-	-	-	61	20	79	172
Sum inntekter	402	294	67	87	41	54	61	20	15	1.042
Sum driftskostnader	198	93	63	77	15	50	-	-	-6	489
Resultat før tap	204	202	5	10	26	4	61	20	22	553
Tap på utlån, garantier m.v.	9	158	2	-	3	-	-	-	-2	170
Resultat før skatt inkl. res. virksomhet holdt for salg	195	44	3	10	23	4	61	20	23	383
EK avkastning *)	12,9 %	3,1 %								8,9 %
Balanse										
Utlån til kunder	86.451	37.479	-	-	4.603	-	-	-	987	129.520
Herav solgt Boligkreditt og Næringskreditt	-32.769	-1.421	-	-	-	-	-	-	0	-34.190
Individuell nedskrivning utlån	-34	-155	-	-	-8	-	-	-	-2	-198
Gruppenedskrivning utlån	-95	-414	-	-	-18	-	-	-	1	-527
Andre eiendeler	213	8	1.669	283	8	145	1.705	1.180	34.528	39.739
Sum eiendeler	53.767	35.497	1.669	283	4.585	145	1.705	1.180	35.515	134.345
Innskudd fra og gjeld til kunder	33.671	29.655	-	-	-	-	-	-	525	63.851
Annen gjeld og egenkapital	20.096	5.842	1.669	283	4.585	145	1.705	1.180	34.989	70.494
Sum egenkapital og gjeld	53.767	35.497	1.669	283	4.585	145	1.705	1.180	35.515	134.345

Konsern 31. mars 2015

Resultatregnskap (mill. kr)	Person- kunder	Nærings- liv	Markets	EM 1	SB 1		SB 1		BN	Øvrige/elim	Total
					Finans	Regnskaps- huset SMN	SB1	Gruppen			
Netto renteinntekter	221	216	-15	1	40	0	-	-	-	4	467
Renter av anvendt kapital	18	19	0	-	-	-	-	-	-	-36	-
Sum renteinntekter	239	235	-15	1	40	0	-	-	-	-32	467
Netto provisjons- og andre inntekter	173	43	3	83	-5	53	-	-	-	28	377
Netto avkastning på finansielle investeringer (**)	0	4	43	0	0	-	59	18	-	72	197
Sum inntekter	411	282	32	83	35	53	59	18	-	67	1.042
Sum driftskostnader	199	99	10	76	13	45	-	-	-	11	454
Resultat før tap	212	183	21	8	23	8	59	18	-	56	588
Tap på utlån, garantier m.v.	3	17	-	-	2	-	-	-	-	-	22
Resultat før skatt inkl. res. virksomhet holdt for salg	209	165	21	8	21	8	59	18	-	56	566
EK avkastning *)	15,5 %	11,9 %									14,1 %
Balanse											
Utlån til kunder	79.184	38.606	-	-	3.638	-	-	-	-	1.504	122.933
Herav solgt Boligkreditt og Næringskreditt	-29.250	-1.371	-	-	-	-	-	-	-	-1	-30.622
Individuell nedskrivning utlån	-26	-125	-	-	-8	-	-	-	-	-2	-160
Gruppenedskrivning utlån	-90	-188	-	-	-16	-	-	-	-	-	-295
Andre eiendeler	224	5	-	283	4	123	1.482	1.220	-	28.491	31.831
Sum eiendeler	50.042	36.926	-	283	3.619	123	1.482	1.220	-	29.993	123.687
Innskudd fra og gjeld til kunder	31.782	28.219	-	-	-	-	-	-	-	588	60.589
Annen gjeld og egenkapital	18.260	8.708	-	283	3.619	123	1.482	1.220	-	29.404	63.098
Sum egenkapital og gjeld	50.042	36.926	-	283	3.619	123	1.482	1.220	-	29.993	123.687
*) Fra og med tredje kvartal 2014 er regulatorisk kapital lagt til grunn ved beregning av anvendt kapital i PM og Næringsliv. Denne kapitalen er oppgrosset til 14,5 prosent for å være i tråd med bankens kapitalplan											
**) Spesifikasjon av netto avkastning på finansielle eiendeler inkl. holdt for salg (mill. kr)											
							1.kv.2016	1.kv.2015			
Kursgevinst/utbytte på aksjer							3	10			
Obligasjoner og derivater							25	11			
Valuta- og renteforretninger Markets							26	48			
Sum verdiendringer finansielle eiendeler							53	69			
SpareBank 1 Gruppen							61	59			
SpareBank 1 Boligkreditt							24	41			
SpareBank 1 Næringskreditt							8	8			
BN Bank							20	18			
SpareBank 1 Kredittkort							6	4			
Selskaper eid av SpareBank 1 SMN Invest							6	-			
Andre selskaper							-6	-2			
Sum avkastning på eierinteresser							119	128			
Sum							172	197			

Note 4 - Kapitaldekning

SpareBank 1 SMN benytter interne målemetoder (Internal Rating Based Approach) for kredittrisiko. Bruk av IRB stiller omfattende krav til bankens organisering, kompetanse, risikomodeller og risikostyringssystemer. Fra 31. mars 2015 har banken fått tillatelse til å benytte Avansert IRB for de foretakporteføljene som tidligere ble rapportert etter grunnleggende IRB-metode.

Per 31. mars 2016 er kravet til bevaringsbuffer 2,5 prosent, systemrisikobuffer 3,0 prosent og motsyklisk buffer 1,0 prosent. Disse kravene er i tillegg til kravet om ren kjernekapital på 4,5 prosent, slik at samlet minstekrav til ren kjernekapital er 11,0 prosent. Motsyklisk buffer er varslet økt til 1,5 prosent med virkning fra 30. juni 2016.

I forbindelse med endrede krav til betingelsene for fondsobligasjoner, vil de fondsobligasjonene som ikke tilfredsstillers de nye kravene over tid ikke kunne telle med som øvrig kjernekapital. Obligasjonene vil være gjenstand for en nedtrapping med 40 prosent i 2016 og 10 prosent deretter. SpareBank 1 SMN hadde per 31. mars 2016 450 millioner kroner i fondsobligasjoner som vil være gjenstand for nedtrapping. Finanstilsynet kan kreve at fondsobligasjonene skrives ned proporsjonalt med egenkapitalen dersom bankens rene kjernekapitaldekning faller under 5,125 prosent.

Morbanken beregner kapitalkrav vedrørende operasjonell risiko etter sjablongmetoden. Datterselskaper beregnes etter basismetoden.

Morbank				Konsern		
31.12.15	31.3.15	31.3.16	(mill. kr)	31.3.16	31.3.15	31.12.15
2.597	2.597	2.597	Eierandelskapital	2.597	2.597	2.597
-0	-0	-0	Egenbeholdning eierandelskapital	-6	-0	-21
895	895	895	Overkursfond	895	895	895
3.790	3.122	3.790	Utjevningfond	3.782	3.122	3.790
4.105	3.619	4.105	Grunnfondskapital	4.105	3.619	4.105
292	-	-	- Avsatt utbytte	-	-	292
40	-	-	- Avsatt gaver	-	-	40
279	139	279	Fond for urealiserte gevinster	290	148	290
-	-	-	- Annen egenkapital	1.705	1.622	1.597
-	-	-	- Ikke-kontrollerende eierinteresser	372	78	318
-	389	193	Periodens resultat	311	441	-
11.998	10.761	11.859	Sum balanseført egenkapital	14.051	12.521	13.904
-447	-447	-447	Utsatt skattefordel, goodwill og andre immaterielle eiendeler	-668	-569	-662
-	-	-	- Andel av fond for urealiserte gevinster i tilknyttede selskap	119	120	264
-332	-	-	- Fradrag for avsatt utbytte og gaver	-	-	-332
-	-	-	- Ikke-kontrollerende eierinteresser bokført i annen egenkapital	-372	-78	-318
-	-	-	- Ikke-kontrollernde eierinteresser som kan medregnes i ren kjernekapital	184	36	132
-93	-4	-93	Overfinansiering pensjonsforpliktelse	-43	-	-43
-	-389	-193	Periodens resultat	-311	-441	-
-	270	100	Delårsresultat som inngår i kjernekapitalen (73 prosent etter skatt av konsernresultat)	218	322	-
-33	-30	-35	Verdijusteringer som følge av kravene om forsvarlig verdsettelse	-57	-44	-55
-164	-277	-32	Positiv verdi av justert forventet tap etter IRB-metoden	-104	-381	-239
-	-	-	Direkte, indirekte og syntetiske investeringer i selskaper i finansiell sektor	-576	-477	-458
10.928	9.884	11.159	Sum ren kjernekapital	12.440	11.008	12.192
950	950	950	Hybridkapital	1.310	1.217	1.310
495	497	496	Fondsobligasjonskapital omfattet av overgangsbestemmelser	496	497	495
-	-	-	Direkte, indirekte og syntetiske investeringer i selskaper i finansiell sektor	-9	-9	-9
12.373	11.331	12.605	Sum kjernekapital	14.237	12.713	13.988
			Tilleggskapital utover kjernekapital			
1.000	1.000	1.000	Ansvarlig kapital	1.648	1.692	1.647
786	786	673	Ansvarlig lånekapital omfattet av overgangsbestemmelser	673	786	786
-43	-43	-43	Direkte, indirekte og syntetiske investeringer i selskaper i finansiell sektor	-43	-43	-43
1.743	1.743	1.631	Sum tilleggskapital	2.279	2.435	2.390
14.116	13.074	14.236	Netto ansvarlig kapital	16.516	15.147	16.378

			Minimumskrav ansvarlig kapital			
1.027	1.258	1.063	Engasjement med spesialiserte foretak	1.232	1.506	1.213
1.049	987	1.040	Engasjement med øvrige foretak	1.086	1.038	1.105
1.093	1.089	1.134	Engasjement med massemarked eiendom	1.606	1.447	1.557
157	141	162	Engasjement med massemarked SMB	171	149	167
38	54	37	Engasjement med massemarked øvrig	39	54	40
1.221	1.160	1.235	Egenkapitalposisjoner IRB	1	0	0
4.585	4.689	4.671	Sum kredittrisiko IRB	4.135	4.194	4.082
64	199	27	Gjeldsrisiko	29	200	64
-	-	-	Egenkapitalrisiko	10	2	10
-	-	-	Valutarisiko	-	0	-
316	316	334	Operasjonell risiko	479	452	457
922	911	947	Engasjementer beregnet etter standardmetoden	1.893	2.025	1.805
53	42	45	Risiko for svekket kredittverdighet for motpart (CVA)	91	97	106
-	-	-	Overgangsordning	666	163	634
5.939	6.158	6.024	Minimumskrav ansvarlig kapital	7.303	7.134	7.157
74.243	76.969	75.295	Beregningsgrunnlag	91.286	89.171	89.465
3.341	3.464	3.388	Minimumskrav ren kjernekapital, 4,5 prosent	4.108	4.013	4.026
			Bufferkrav			
1.856	1.924	1.882	Bevaringsbuffer, 2,5 prosent	2.282	2.229	2.237
2.227	2.309	2.259	Systemrisikobuffer, 3,0 prosent	2.739	2.675	2.684
742		753	Motsykliskbuffer, 1,0 prosent	913		895
4.826	4.233	4.894	Sum bufferkrav til ren kjernekapital	5.934	4.904	5.815
2.761	2.187	2.877	Tilgjengelig ren kjernekapital etter bufferkrav	2.399	2.091	2.351
			Kapitaldekning			
14,7 %	12,8 %	14,8 %	Ren kjernekapitaldekning	13,6 %	12,3 %	13,6 %
16,7 %	14,7 %	16,7 %	Kjernekapitaldekning	15,6 %	14,3 %	15,6 %
19,0 %	17,0 %	18,9 %	Kapitaldekning	18,1 %	17,0 %	18,3 %
9,1 %	8,7 %	9,2 %	Uvektet kjernekapitalandel (Leverage Ratio)	6,8 %	6,3 %	6,7 %

Note 5 - Utlån til kunder fordelt på sektor og næring

Morbank				Konsern		
31.12.15	31.3.15	31.3.16	(mill. kr)	31.3.16	31.3.15	31.12.15
8.515	7.557	9.061	Jordbruk, skogbruk, fiske og fangst	9.222	7.694	8.674
1.485	1.137	1.351	Havbruk	1.715	1.322	1.807
2.387	1.920	2.537	Industri og bergverk	2.806	2.190	2.675
3.141	3.571	2.917	Bygg, anlegg, kraft og vannforsyning	3.391	4.048	3.598
2.482	2.774	2.705	Varehandel, hotell- og restaurantvirksomhet	2.898	2.937	2.666
6.043	5.995	5.609	Sjøfart og offshore	5.631	6.017	6.066
14.377	14.312	14.327	Eiendomsdrift	14.390	14.375	14.346
2.019	3.389	2.125	Forretningsmessig tjenesteyting	1.822	3.594	1.777
2.859	2.892	3.037	Transport og annen tjenesteytende virksomhet	3.544	3.344	3.355
192	266	194	Offentlig forvaltning	212	286	211
1.458	1.951	1.688	Øvrige sektorer	1.583	1.969	1.477
44.958	45.765	45.550	Sum næring	47.214	47.776	46.653
78.575	73.445	79.988	Lønnstakere	82.307	75.157	80.725
123.533	119.210	125.538	Sum utlån inkl. SB1 Boligkreditt og SB1 Næringskreditt	129.520	122.933	127.378
31.944	29.165	32.676	Herav Boligkreditt	32.676	29.165	31.944
1.460	1.457	1.514	Herav Næringskreditt	1.514	1.457	1.460
90.129	88.587	91.348	Brutto utlån til kunder	95.331	92.311	93.974
174	151	188	- Individuelle nedskrivninger	198	160	183
358	278	508	- Nedskrivning på grupper av utlån	527	295	376
89.596	88.158	90.652	Netto utlån til kunder	94.606	91.855	93.415

Note 6 - Tap på utlån og garantier

Morbank

Tap på utlån (mill. kr)	1.kv.16			1.kv.15			2015		
	Privat- marked	Nærings- liv	Totalt	Privat- marked	Nærings- liv	Totalt	Privat- marked	Nærings- liv	Totalt
Periodens endring i individuelle nedskrivninger	6	9	15	1	-14	-13	2	9	11
+ Periodens endring i gruppenedskrivninger	-	150	150	-	-	-	-	80	80
+ Konstaterte tap på engasjement som tidligere er nedskrevet	4	0	4	1	32	33	7	58	65
+ Konstaterte tap på engasjement som tidligere ikke er nedskrevet	0	-0	0	2	0	2	8	4	12
- Inngang på tidligere nedskrevne utlån, garantier m.v.	0	1	1	1	1	1	6	3	9
Sum tap på utlån og garantier	9	158	167	3	17	20	11	148	159

Konsern

Tap på utlån (mill. kr)	1.kv.16			1.kv.15			2015		
	Privat- marked	Nærings- liv	Totalt	Privat- marked	Nærings- liv	Totalt	Privat- marked	Nærings- liv	Totalt
Periodens endring i individuelle nedskrivninger	6	10	16	1	-14	-13	3	9	11
+ Periodens endring i gruppenedskrivninger	0	150	150	-	-	-	2	80	82
+ Konstaterte tap på engasjement som tidligere er nedskrevet	4	0	4	2	32	34	8	59	67
+ Konstaterte tap på engasjement som tidligere ikke er nedskrevet	1	0	1	2	0	2	13	7	21
- Inngang på tidligere nedskrevne utlån, garantier m.v.	0	1	1	1	1	1	8	4	12
Sum tap på utlån og garantier	11	159	170	4	18	22	18	151	169

Note 7 - Nedskrivning på utlån og garantier

Morbank

Individuelle nedskrivninger (mill. kr)	31.3.16			31.3.15			31.12.15		
	Privat- marked	Nærings- liv	Totalt	Privat- marked	Nærings- liv	Totalt	Privat- marked	Nærings- liv	Totalt
Individuelle nedskrivninger til dekning av tap på utlån, garantier, m.v. per 01.01.*	28	148	176	25	140	165	25	140	165
- Konstaterte tap i perioden på utlån, garantier m.v. hvor det tidligere er foretatt individuelle nedskrivninger	4	0	4	1	32	33	7	58	65
- Tilbakeføring av tidligere års nedskrivninger	2	3	5	1	1	2	2	40	43
+ Økning i nedskrivninger på engasjementer hvor det tidligere er gjort individuelle nedskrivninger	7	4	11	1	4	4	1	21	22
+ Nedskrivninger på engasjementer hvor det tidligere år ikke er gjort individuelle nedskrivninger	4	8	12	2	15	17	12	85	96
Individuelle nedskrivninger til dekning av tap på utlån og garantier	34	157	190	26	126	152	28	148	176

*) Individuelle tapsnedskrivninger på garantier, 1,8 mill. kroner, er oppført i balansen som gjeld under 'Andre forpliktelser'

Gruppenedskrivninger (mill.kr)	31.3.16			31.3.15			31.12.15		
	Privat- marked	Nærings- liv	Totalt	Privat- marked	Nærings- liv	Totalt	Privat- marked	Nærings- liv	Totalt
Gruppenedskrivninger for dekning av tap på utlån og garantier per 1.1.	90	268	358	90	188	278	90	188	278
Periodens gruppenedskrivning for dekning av tap på utlån, garantier m.v.	-	150	150	-	-	-	-	80	80
Gruppenedskrivning for dekning av tap på utlån og garantier	90	418	508	90	188	278	90	268	358

Konsern

Individuelle nedskrivninger (mill. kr)	31.3.16			31.3.15			31.12.15		
	Privat- marked	Nærings- liv	Totalt	Privat- marked	Nærings- liv	Totalt	Privat- marked	Nærings- liv	Totalt
Individuelle nedskrivninger til dekning av tap på utlån, garantier, m.v. per 01.01.*	31	153	184	27	146	173	27	146	173
- Konstaterte tap i perioden på utlån, garantier m.v. hvor det tidligere er foretatt individuelle nedskrivninger	4	0	4	2	32	34	8	59	67
- Tilbakeføring av tidligere års nedskrivninger	2	3	5	1	1	2	3	42	46
+ Økning i nedskrivninger på engasjementer hvor det tidligere er gjort individuelle nedskrivninger	7	4	11	1	4	4	1	21	22
+ Nedskrivninger på engasjementer hvor det tidligere år ikke er gjort individuelle nedskrivninger	5	9	14	3	17	20	14	87	102
Individuelle nedskrivninger til dekning av tap på utlån og garantier	37	163	200	28	133	161	31	153	184

*) Individuelle tapsnedskrivninger på garantier, 1,8 mill. kroner, er oppført i balansen som gjeld under 'Andre forpliktelser'

Gruppenedskrivninger (mill. kr)	31.3.16			31.3.15			31.12.15		
	Privat- marked	Nærings- liv	Totalt	Privat- marked	Nærings- liv	Totalt	Privat- marked	Nærings- liv	Totalt
Gruppenedskrivninger for dekning av tap på utlån og garantier per 1.1.	96	281	376	94	201	295	94	201	295
Periodens gruppenedskrivning for dekning av tap på utlån, garantier m.v.	0	150	150	-	-	-	2	80	82
Gruppenedskrivning for dekning av tap på utlån og garantier	96	431	527	94	201	295	96	281	376

Note 8 - Misligholdte og tapsutsatte engasjement

Morbank

Misligholdte utlån (mill. kr)	31.3.16			31.3.15			31.12.15		
	Privat- marked	Nærings- liv	Totalt	Privat- marked	Nærings- liv	Totalt	Privat- marked	Nærings- liv	Totalt
Brutto mislighold over 90 dager *)	141	28	169	142	82	224	133	38	171
- Individuelle nedskrivninger	14	13	27	18	39	58	15	8	23
Netto misligholdte utlån	127	15	142	123	43	166	119	30	148
Avsetningsgrad	10 %	47 %	16 %	13 %	48 %	26 %	11 %	22 %	13 %
Andre tapsutsatte engasjement									
Tapsutatte engasjement (ikke misligholdt)	50	348	399	14	211	225	45	341	387
- Individuelle nedskrivninger	20	143	163	7	87	94	13	139	152
Netto andre tapsutsatte engasjement	31	205	236	7	124	131	32	202	234
Avsetningsgrad	39 %	41 %	41 %	49 %	41 %	42 %	29 %	41 %	39 %

*) Det foreligger ikke mislighold på lån i garantiporteføljen overtatt fra BN Bank per første kvartal

Konsern

Misligholdte utlån (mill. kr)	31.3.16			31.3.15			31.12.15		
	Privat- marked	Nærings- liv	Totalt	Privat- marked	Nærings- liv	Totalt	Privat- marked	Nærings- liv	Totalt
Brutto mislighold over 90 dager *)	164	41	205	155	107	262	155	50	205
- Individuelle nedskrivninger	15	15	31	20	42	61	17	9	26
Netto misligholdte utlån	148	26	174	135	65	200	138	41	179
Avsetningsgrad	9 %	37 %	15 %	13 %	39 %	23 %	11 %	18 %	13 %
Andre tapsutsatte engasjement									
Tapsutatte engasjement (ikke misligholdt)	56	356	411	15	219	234	49	350	399
- Individuelle nedskrivninger	22	148	169	8	92	100	14	144	158
Netto andre tapsutsatte engasjement	34	208	242	7	127	134	34	206	241
Avsetningsgrad	39 %	41 %	41 %	54 %	42 %	43 %	30 %	41 %	40 %

*) Det foreligger ikke mislighold på lån i garantiporteføljen overtatt fra BN Bank per første kvartal

Note 9 - Innskudd fra kunder fordelt på sektor og næring

Morbank				Konsern		
31.12.15	31.3.15	31.3.16	(mill. kr)	31.3.16	31.3.15	31.12.15
2.541	2.548	2.661	Jordbruk, skogbruk, fiske og fangst	2.661	2.548	2.541
674	524	534	Havbruk	534	524	674
2.518	2.177	2.221	Industri og bergverk	2.221	2.177	2.518
2.164	2.092	1.733	Bygg, anlegg, kraft og vannforsyning	1.733	2.092	2.164
4.116	3.764	3.331	Varehandel, hotell- og restaurantvirksomhet	3.331	3.764	4.116
1.994	2.129	2.196	Sjøfart og offshore	2.196	2.129	1.994
4.295	4.282	4.311	Eiendomsdrift	4.105	4.138	4.099
4.836	4.610	5.185	Forretningsmessig tjenesteyting	5.185	4.610	4.836
4.643	4.714	5.183	Transport og annen tjenesteytende virksomhet	4.714	4.346	4.138
7.221	5.232	7.079	Offentlig forvaltning	7.079	5.232	7.221
1.755	2.572	2.050	Øvrige sektorer	1.761	2.536	1.454
36.756	34.645	36.485	Sum næring	35.520	34.096	35.754
28.336	26.493	28.330	Lønnstakere	28.330	26.493	28.336
65.091	61.137	64.815	Sum innskudd	63.851	60.589	64.090

Note 10 - Netto renteinntekter

Morbank				Konsern		
2015	1.kv.15	1.kv.16	(mill. kr)	1.kv.16	1.kv.15	2015
			Renteinntekter			
112	28	31	Renter og lignende inntekter av utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	14	10	43
3.447	901	766	Renter og lignende inntekter av utlån til og fordringer på kunder	824	929	3.669
304	77	68	Renter og lignende inntekter av sertifikater, obligasjoner og andre rentebærende verdipapirer	68	77	304
1	0	-	Andre renteinntekter	4	3	16
3.865	1.007	865	Sum renteinntekter	910	1.019	4.031
			Rentekostnader			
147	46	33	Renter og lignende kostnader på gjeld til kredittinstitusjoner	33	18	148
968	269	169	Renter og lignende kostnader på innskudd fra og gjeld til kunder	165	264	949
840	212	189	Renter og lignende kostnader på utstedte verdipapirer	189	212	840
149	38	36	Renter og lignende kostnader på ansvarlig lånekapital	36	38	149
0	1	1	Andre rentekostnader	3	5	17
57	14	15	Avgift Sparebankenes sikringsfond	15	14	57
2.161	580	442	Rentekostnader og lignende kostnader	441	552	2.159
1.703	427	423	Netto renteinntekter	469	467	1.872

Note 11 - Andre driftskostnader

Morbank				Konsern		
31.12.15	1.kv.15	1.kv.16	(mill. kr)	1.kv.16	1.kv.15	31.12.15
588	160	148	Personalkostnader	295	267	1.093
194	56	51	IT-kostnader	64	62	240
18	5	5	Porto og verditransport	6	6	22
55	11	11	Markedsføring	20	23	96
41	10	10	Avskrivninger	24	25	104
123	30	30	Driftskostnader faste eiendommer	25	23	100
68	12	13	Kjøpte tjenester	21	15	105
129	23	21	Øvrige driftskostnader	34	33	171
1.217	307	290	Sum driftskostnader	489	454	1.931

Note 12 - Øvrige eiendeler

Morbank				Konsern		
31.12.15	31.3.15	31.3.16	(mill. kr)	31.3.16	31.3.15	31.12.15
33	-	33	Utsatt skattefordel	187	30	187
153	156	156	Varige driftsmidler	992	1.098	1.065
23	33	6	Opptjente ikke motatte inntekter	52	55	39
3	26	2.037	Fordringer verdipapirer	2.353	26	200
124	6	124	Pensjoner	125	6	125
95	192	66	Andre eiendeler	274	371	381
431	412	2.421	Sum øvrige eiendeler	3.982	1.587	1.996

Note 13 - Annen gjeld

Morbank				Konsern		
31.12.15	31.3.15	31.3.16	(mill. kr)	31.3.16	31.3.15	31.12.15
-	32	-	Utsatt skatt	21	45	21
420	238	315	Betalbar skatt	363	265	459
13	10	13	Formuesskatt	13	10	13
70	553	370	Tidsavgrensninger	543	464	303
78	224	107	Avsetninger	107	224	78
25	25	25	Pensjonsforpliktelser	31	32	31
46	137	40	Trasseringsgjeld	40	137	46
6	19	2	Leverandørgjeld	59	67	39
61	59	249	Gjeld verdipapirer	503	59	145
-	-	-	Egenkapitalinstrumenter	386	-	394
150	167	174	Annen gjeld	212	194	204
868	1.463	1.294	Sum annen gjeld	2.279	1.495	1.734

Note 14 - Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer og ansvarlig lånekapital

Morbank				Konsern		
31.12.15	31.3.15	31.3.16	(mill. kr)	31.3.16	31.3.15	31.12.15
-	2.305	-	Sertifikatgjeld, nominell verdi	-	2.305	-
34.014	28.519	34.759	Obligasjonsgjeld, nominell verdi	34.759	28.519	34.014
775	824	813	Verdijusteringer	813	824	775
365	323	317	Påløpte renter	317	323	365
35.154	31.971	35.888	Sum verdipapirgjeld	35.888	31.971	35.154

Endring i verdipapirgjeld (mill. kr)

	31.3.16	Emittert	Forfalt/ innløst	Øvrige endringer	31.12.15
Obligasjonsgjeld, nominell verdi	34.759	2.438	1.300	-393	34.014
Verdijusteringer	813	-	-	38	775
Påløpte renter	317	-	-	-49	365
Totalt	35.888	2.438	1.300	-404	35.154

Endring i ansvarlig lånekapital (mill. kr)

	31.3.16	Emittert	Forfalt/ innløst	Øvrige endringer	31.12.15
Ordinære ansvarlig lånekapital, nominell verdi	1.667	-	-	6	1.661
Evigvarende ansvarlig lånekapital, nominell verdi	299	-	-	-	299
Fondsobligasjonslån, nominell verdi	1.400	-	-	-	1.400
Verdijusteringer	92	-	-	2	89
Påløpte renter	27	-	-	13	14
Totalt	3.485	-	-	22	3.463

Note 15 - Vurdering av virkelig verdi på finansielle instrumenter

Finansielle instrumenter til virkelig verdi klassifiseres i ulike nivåer.

Nivå 1: Verdssettelse basert på noterte priser i aktivt marked

Virkelig verdi av finansielle instrumenter som handles i aktive markeder er basert på markedspris på balansedagen. Et marked er betraktet som aktivt dersom markedskursene er enkelt og regelmessig tilgjengelig fra en børs, forhandler, megler, næringsgruppering, prissettingstjeneste eller reguleringsmyndighet, og disse prisene representerer faktiske og regelmessige forekommende markedstransaksjoner på armlengdes avstand. I kategorien inngår blant annet børsnoterte aksjer og statskassaveksler.

Nivå 2: Verdssettelse basert på observerbare markedsdata.

Nivå 2 består av instrumenter som verdsettes ved bruk av informasjon som ikke er noterte priser, men hvor priser er direkte eller indirekte observerbare for eiendelene eller forpliktelsene, og som også inkluderer noterte priser i ikke aktive markeder.

Nivå 3: Verdssettelse basert på annet enn observerbare data.

Hvis fastsettelse av verdi ikke er tilgjengelig i forhold til nivå 1 og 2 benyttes verdsettelsesmetoder som baserer seg på ikke-observerbar informasjon.

For nærmere beskrivelse av metode for verdsettelse i nivå 2 og 3, se note 27 i årsregnskapet for 2015.

Følgende tabell presenterer konsernets eiendeler og gjeld målt til virkelig verdi per 31. mars 2016

Eiendeler (mill. kr)	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Total
Finansielle eiendeler til virkelig verdi over resultatet				
- Derivater	66	8.025	-	8.091
- Obligasjoner og sertifikater	2.762	13.194	-	15.956
- Egenkapitalinstrumenter	948	-	588	1.536
- Fastrentelån og ansvarlig lån	-	43	4.345	4.388
Finansielle eiendeler tilgjengelig for salg				
- Egenkapitalinstrumenter	-	-	108	108
Sum eiendeler	3.775	21.262	5.041	30.078
Forpliktelser	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Total
Finansielle forpliktelser til virkelig verdi over resultatet				
- Derivater	88	6.149	-	6.237
- Egenkapitalinstrumenter	380	7	-	387
Sum forpliktelser	468	6.156	-	6.624

Følgende tabell presenterer konsernets eiendeler og gjeld målt til virkelig verdi per 31. mars 2015

Eiendeler (mill. kr)	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Total
Finansielle eiendeler til virkelig verdi over resultatet				
- Derivater	377	6.964	-	7.340
- Obligasjoner og sertifikater	3.170	10.784	-	13.954
- Egenkapitalinstrumenter	53	-	611	664
- Fastrentelån og ansvarlige lån	-	43	3.991	4.034
Finansielle eiendeler tilgjengelig for salg				
- Egenkapitalinstrumenter	-	-	35	35
Sum eiendeler	3.600	17.791	4.637	26.027
Forpliktelser	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Total
Finansielle forpliktelser til virkelig verdi over resultatet				
- Derivater	375	5.721	-	6.096
Sum forpliktelser	375	5.721	-	6.096

Endringer i instrumentene klassifisert i nivå 3 per 31. mars 2016

(mill. kr)	Fastrentelån	Aksjer til virkelig verdi over resultatet	Aksjer tilgjengelig for salg	Sum
Inngående balanse 1.1.16	4.405	574	108	5.087
Tilgang	148	11	-	159
Avhending	-230	-3	-	-233
Netto gevinst/tap på finansielle intrumenter	22	5	-	28
Utgående balanse	4.345	588	108	5.041

Endringer i instrumentene klassifisert i nivå 3 per 31. mars 2015

(mill. kr)	Fastrentelån	Aksjer til virkelig verdi over resultatet	Aksjer tilgjengelig for salg	Sum
Inngående balanse 1.1.15	3.277	625	35	3.937
Tilgang	828	4	-	833
Avhending	-157	-20	-	-177
Netto gevinst/tap på finansielle intrumenter	43	2	-	45
Utgående balanse	3.991	611	35	4.637

Note 16 - Finansielle instrumenter og motregning

I den finansielle oppstillingen har banken ingen finansielle instrumenter som bokføres netto.

SpareBank 1 SMN har to sett avtaler som regulerer motpartsrisiko og netting av derivater. For privat- og næringslivskunder anvendes rammeavtaler med krav om sikkerhetsstillelse. For kunder som driver med tradingvirksomhet aksepteres kun kontantdepot som sikkerhet. Avtalene er unilaterale, det vil si at det kun er kundene som stiller sikkerhet. Mot finansielle institusjoner inngår banken standardiserte og hovedsakelig bilaterale ISDA-avtaler. I tillegg har banken inngått tilleggsavtaler om sikkerhetsstillelse (CSA) mot de mest sentrale motpartene. Per 31. mars 2016 har banken 27 aktive CSA-avtaler. Bankene inngår utelukkende avtaler med kontanter som sikkerhet. Håndteringen av disse avtalene har banken satt ut til SEB Prime Collateral Services, det vil si at de håndterer marginkravene på vegne av banken.

SpareBank 1 SMN ble i oktober 2015 registrert som GCM medlem på NASDAQ OMX Clearing AB. Bankene har fra desember 2015 tilbudt kunder clearingrepresentasjon knyttet til kundens handel av strøm- og laksederivater på NASDAQ OMX Oslo ASA og Fish Pool ASA. Clearingrepresentasjon innebærer at bankene trer inn i kundens sted som motpart overfor NASDAQ OMX Clearing AB og blir forpliktet overfor NASDAQ til å stille marginsikkerhet og å gjennomføre oppgjør av kontrakter og betale gebyrer. Kundene vil for bankens eksponering som GCM stille sikkerheter bestående av kontantdepot og/eller pant i eiendeler.

For verdipapir og derivater som handles over Oslo Børs benytter datterselskapet SpareBank 1 Markets DNB ASA som clearingagent overfor Oslo Clearing. Eventuelle marginsikkerheter betales konto i DNB. DNB operer som agent mellom SpareBank 1 Markets og Oslo Clearing. Det betyr at det er Oslo Clearing som er SpareBank 1 sin motpart.

Tabellen viser hva som morbanken og konsernet netto kan motregne ved konkurs eller mislighold.

Morbank

Periode	Type finansielt instrument	Beløp som bare kan nettes ved konkurs eller mislighold (mill. kr)
31.03.16	Derivater	1.634
31.03.15	Derivater	1.407
31.12.15	Derivater	2.149

Konsern

Periode	Type finansielt instrument	Beløp som bare kan nettes ved konkurs eller mislighold (mill. kr)
31.03.16	Derivater	1.612
31.03.15	Derivater	1.407
31.12.15	Derivater	2.120